

Montaurà

Nº. 6 ABRIL 1989

REVISTA DE MANCOR DE LA VALL

SANTA LLÚCIA, dibuix de l'artista local Maria Martorell Vallori.

**DEL PLAER DE LLEGIR
AL JOC D'ESCRIBRE.
UNA TASCA QUE ENS
PREOCUPA A TOTS:
FER LECTORS**

MONTAURA, Revista de Mancor de la Vall.

REDACCIÓ I CONFECCIÓ: Grup de mancorins.

COL·LABORADORS: Tots els qui vulguin.

IMPRESSIÓ: "Apòstol y Civilizador", Petra

DIPÒSIT LEGAL: PM. 3 - 1.988.

EDITA: COL·LECTIU MONTAURA, Pl. Ajuntament, 1, DP. 07312, Tl. 50.17.76.

Les responsabilitats dels articles recauran només damunt de llurs autors.

Metge de Guàrdia	281313
Ambulàncies	200362
Dispensari Municipal	504865
A.T.S.	501880
Urgències Inca S.S.	503882
Ambulatori Inca S.S.	502850
Bombers Inca	500080
Guardia Civil Selva	515004
Guardia Civil C.O.S.	295050
Parròquia	501828
Pompes Fúnebres	500237
Escoles	505991
Ajuntament	501776
Protecció Civil	721040
Electricitat AVARIES	500700
Telèfon Esperança	461112
Fons Cultural Europeu	457777

S U M A R I

Portada: SANTA LLÚCIA, dibuix de l'artista local Maria Martorell Vallori.

Pàg.3 I TROBADA DE MANCORINS.

4 CRÒNICA. Gabriel Fiol Mateu.

9 L'AJUNTAMENT INFORMA.

10 DE CA NOSTRA..., Jaume Gual Mora.

12 AHIR: VICTÒRIA DE QUI?, Gabriel Fiol Mateu.

14 L'ESPLAI: UNA EXPEDICIÓ A L'ÀFRICA NEGRA. Grup de Monitors.

15 BIBLIOTECA: Activitats. RECORD DE UN POETA. Maria del Carme Valdivielso.

16 ENTREVISTA: LLÚCIA MORANTA MARTORELL, "Rengo". Jaume Gual Mora.

19 TOPONIMIA DOCUMENTADA (6). Gabriel Fiol Mateu.

20 SALUT: Què és una alimentació equilibrada?. Isabel Garau.

21 ELS LLINATGES DELS MANCORINS (5). Gabriel Fiol Mateu.

22 L'ESCOLA. El Claustre de Professors.

23 A.P.A. INFORMA. Isabel Garau (Presidenta).

24 ESGLÉSIA LOCAL: Temps de Pasqua i home nou. Bartomeu Fons Pascual.

25 TEMPERATURES I PLUGES A MANCOR. Miquel Saurina Vallori.

26 ESPORTS. Joan Martorell Vallori.

30 EDITORIAL DE LA PREMSA FORANA: CABRERA LLIURE.

31 PER LLEPAR-SE ELS DITS. En Joan.

Contraportada: IMATGES D'AHIR: Romeria a Santa Llúcia (1934).

Comentari d'En Biel de Son Nadal.

I TROBADA DE MANCORINS

Amb motiu de les festes de Sant Joan mos trobarem enguany, tots els que vivim al poble, junt amb els mancorins i les seves famílies escampats per tot arreu.

L'Ajuntament i la Comissió Organitzadora mos convoca a tots per **Dissabte, dia 17 de Juny a les 4 de la tarda.**

Aquest dia ferem festa, soparem plegats i recordarem el nostre passat.

* * * * *

¡MANCORINS!
ACUDIU TOTS, VOS ESPERAM.

NOTA: Tots els que vulgueu participar, tant si viviu a Mancor com a fora, apunteu-vos cridant al telèfon de l'Ajuntament 501776 (de 8 a 14 hores), abans del dia 10 de Juny de 1989.

Allà a més vos donaran informació i el programa detallat.

MANCOR DE LA VALL
FESTES DE SANT JOAN 1989.

CRÒNICA

GENER

El dia de Cap d'Any s'obrí al públic l'exposició de Bonsais i Rams Secs al Casal de Cultura, realitzats per Pep Seguí i Fina Estrany respectivament. Estava organitzada per l'Ajuntament.

Dia 7 morí als 68 anys d'edat. Eleonor Riera Sampol de Cas Sabater Gros. Descansi en pau.

Dia 9 es produí l'òbit de Benvingut -Reynès Sintes, de Cas Mercasí. Contava 70 anys d'edat. Al Cel sia.

El dia 12 es declarà un petit foc al Cafè de Can Bernat, sembla que per inflamació d'un líquid destinat a encendre l'escalfa-panxes. Hi acudiren els bombers del Serpreisal, però els veïnats ja havien apagat les flames. Les destroces no foren gaire importants, encara que hagué d'estar tres dies tancat als seus clients.

El dissabte dia 14 i hagué al Casal de Cultura una vetlada musical organitzada conjuntament pels Amics de la Tercera Edat i l'Ajuntament. A la primera part actuà l'Agrupació Musical "Nuevo Amanecer" de l'INSERSO de Av. Argentina (Ciutat), dirigits per Joan Huguet. A la segona part fou la "Coral Brotet de Romaní" la que actuà baix la direcció de Tomàs Oliver.

La festa de Sant Antoni, comptà, com és de costum, amb bona participació popular. Basta dir que al sopar vora el fogueró es serviren més de tres-centes cinquanta racions. El ball que seguí a Can Bernat també estigué molt animat.

Després de la devallada del corb es feren les beneïdes, otorgant-se els següents premis:

Premi a l'animal de raça autòctona més pura: el ca que portava en Guillem Gual.

Premi a l'animal de més interès ramader: el ca que portava Na Maria F.

Moranta Martorell.

Premi a l'animal de més interès agrícola: el mul que portava N'Onofre Bonafé Alba.

Primer premi de carrosses: L'oest Americà. Segon premi: Els cotoners del Sud. Tercer premi: Els ximbombers. Quart premi: S'agrer d'esclatasangs. Cinquè premi: Els pedacers. Sisè premi: Taxi. Setè premi: El tractoret de taronges.

A més es donà un premi especial al corb que tant participa a la festa.

FEBRER

El dia 2 morí a Inca el mancorí Bernat Oliver Vallori, de Can Suau. Tenia 80 anys d'edat. Descansi en pau.

A partir del dia 2 començà a oferir els seus serveis l'assistenta social que té contractada l'Ajuntament. Tots els dimarts i dijous, de les 17 a les 20 hores, és a la casa de la vila per oferir els seus serveis referents a qualsevol problemàtica social.

Els Darrers Dies, que enguany han estat molt prest al calendari, foren celebrats al nostre poble, el dissabte dia 4 amb un ball de disfresses amenitzat per En Joan Cifre i el seu conjunt. En el decurs del mateix s'entregaren els següents premis:

Millor comparsa: El Grup de Pallassos. Millor parella: La formada per Guillem Amer i Antonia Martí que anaven vestits d'indostànics. Millor disfres individual a Antònia

M. Martorell que anava d'elefant. Premi especial infantil al grup format per Antònia Reus, Magdalena Coll i Catalina Mora.

El diumenge dia 5 hi hagué la popular Rueta Infantil que recorregué la població amb l'acompanyament de la Banda Municipal de Cornetes i Tambors de Büger.

Com es tradicional el dilluns de Carnestoltes es celebrà a Can Bernat l'evocador Ball dels Casats, amb l'èxit acostumat.

El dia 16 morí Alfredo De Merens Escalas a l'edat de 68 anys. A la seva esposa Catalina Suau, filla Victòria, gendre Guillem Martorell, nêts i demés familiars els donam el més sincer condol.

El dia 21 es produí un foc forestal a Son Tomeu, prop de Santa Llúcia. Fou apagat en un parell d'hores pels bombers d'Inca i Lluçmajor, als quals ajudaren personal del Secoma. Es desconeixen les causes del seu origen i l'extensió cremada fou petita.

El dia 23 nasqué Bernat, primer fill del jove matrimoni format per Jordi Martorell Vallori i Maria Fluxà Carrió. Enhorabonat.

El dia 24 morí, a l'edat de 81 anys, Bernardí Martorell Maleu, de Can Xantis. Havia estat el darrer saig de l'Ajuntament de Mancor. Els seus fills Gabriel, Joan i Joana i demés familiars, rebin el nostre més sincer condol.

El mateix dia 24 es clogueren al Casal de Cultura les conferències que donà el Sr. Pere Rayó Bennàsser, professor d'Història de l'Institut Berenguer d'Anoia d'Inca, que formaren un cicle de cinc capítols dedicats a explicar la història de

Mallorca, des dels primers pobladors fins als darrers aconteixements històrics. Foren seguides per un grup notable de persones que mostraren el seu interès en conèixer millor les nostres coses.

MARÇ

El dia 6 començaren les obres d'alineació del Carrer Montaura, suprimint el sortint que formava la finca So Na Piana. L'import de les mateixes

foren a càrrec del pressupost ordinari de l'Ajuntament.

El dia 11, dins el III Cicle Quaresmal de Cant Coral que patrocina el Consell Insular de Mallorca en col·laboració de la Caixa de Balears "Sa Nostra", tingué lloc al Casal de Cultura, un concert a càrrec de la Coral Sant Julià de Campos. Del programa, compost de peces musicals de caràcter religiós, es destacà especialment la titulada "Tenebrae factae sunt" de Narcís Casanoves.

El dia 17, excursió dels Amics de la Tercera Edat, en el curs de la qual visitaren les seues del Consell Insular de Mallorca i del Parlament Balear, essent complimen-

tats pels respectius presidents. Després de dinar al Poble Espanyol, a la tarda visitaren el Castell de Bellver, on també foren obsequiats per l'ajuntament ciutadà. Hi col·laboraren l'Ajuntament de Mancor i la Caixa de Balears "Sa Nostra".

El dia 18, l'Associació de Pares del Col·legi Públic MONTAURA organitzà una conferència a càrrec del nostre col·laborador Jaume Gual Mora que tractà del tema tan actual com és el fracàs escolar.

l'encontrada. Així mateix destacà l'actuació del cor parroquial. La romeria a Santa Llúcia de la Tercera Festa de Pasqua, es féu amb un temps més estival que primaveral. Després de pujar-hi la Mare de Déu de Pasqua, es celebrà una missa concelebrada per diversos sacerdots, pronunciant el sermó Mn. Josep Roig, donant a l'auditori una visió alhora poètica i històrica de la diada del pancaritat.

Seguiren carreres de joies, concurs de paelles

Dins la primera quinzena del mes de Març s'ha instal·lat clavagueres i s'ha renovat la tuberia d'aigües potables al Carrer des Cine, obres que corresponen a un projecte més ampli d'asfaltat, clavegueram i enllumenat.

La Setmana Santa que enguany ha estat primerenca, s'ha desenvolupat com és costum els últims anys, destacant l'assistència de feels a la benedicció de Rams, devallament des de Son Tomeu i processó de

i, a la tarda, un agradable espectacle musical i coreogràfic amb l'actuació de D.Manuel Vitaller, el Grup d'Esplai S'Estel i tots els espontanis que volgueren sumar-se a la bulla.

El mateix dia 28, a l'horabaixa, a l'Ajuntament es feu extracció de sang per la Germandat de Donants. A causa del dia festiu no foren tants els qui hi acudiren com en altres ocasions, però així mateix vint-i-un mancorins donaren part de la seva sang en benefici dels que la puguin necessitar i això sempre és i serà digne de resaltar.

GABRIEL FIOL MATEU.

METGES DE GUÀRDIA

Adreça
dels
metges

Dr. RICARDO FARRIOLS: C/ M. Caballer, n.º 5 - MANCOR
Dra. LUISA FABREGAT: C/ Dezcallar, n.º 9 - SELVA
Dra. MARIA CUADRI: C/ J. Estelrich, n.º 4 - SELVA

SERVEIS D'URGÈNCIES: TELEFONAR A L'ÚNIC NÚMERO

28 13 13 - BUSCA-688

DISSABTES, DIUMENGES I FESTIUS INCLUITS:

De les 14 h. del dissabte fins a les 9 h. del dilluns

DIES FEINERS: De les 17 h. fins a les 9 h. del dia següent

LES GUÀRDIES SÓN EXCLUSIVAMENT PER URGÈNCIES.
ELS MALATS NO URGENTS SERAN ATesos EN HORES DE CONSULTA

MAIG												
L	M	J	V	S	D							
27	28	1	2	3	4	5						
6	7	8	9	10	11	12						
13	14	15	16	17	18	19						
20	21	22	23	24	25	26						
27	28	29	30	31	1	2						

Dr. R. FARRIOLS
Dra. M. CUADRI
Dra. L. FABREGAT
Dra. R. FARRIOLS
Dra. M. CUADRI

JUNY												
L	M	J	V	S	D							
1	2	3	4	5	6	7						
8	9	10	11	12	13	14						
15	16	17	18	19	20	21						
22	23	24	25	26	27	28						

Dr. R. FARRIOLS
Dra. M. CUADRI
Dra. L. FABREGAT
Dra. R. FARRIOLS

JULIOL												
L	M	J	V	S	D							
3	4	5	6	7	8	9						
10	11	12	13	14	15	16						
17	18	19	20	21	22	23						
24	25	26	27	28	29	30						

Dr. R. FARRIOLS
Dra. M. CUADRI
Dra. L. FABREGAT
Dra. R. FARRIOLS

SETEMBRE												
L	M	J	V	S	D							
4	5	6	7	8	9	10						
11	12	13	14	15	16	17						
18	19	20	21	22	23	24						
25	26	27	28	29	30	1						

Dr. R. FARRIOLS
Dra. M. CUADRI
Dra. L. FABREGAT
Dra. R. FARRIOLS

NOVEMBRE												
L	M	J	V	S	D							
30	31	1	2	3	4	5						
6	7	8	9	10	11	12						
13	14	15	16	17	18	19						
20	21	22	23	24	25	26						
27	28	29	30	1	2	3						

Dra. L. FABREGAT
Dr. R. FARRIOLS
Dra. M. CUADRI
Dra. L. FABREGAT
Dr. R. FARRIOLS

ABRIL												
L	M	J	V	S	D							
5	6	7	8	9	10	11						
12	13	14	15	16	17	18						
19	20	21	22	23	24	25						
26	27	28	29	30	1	2						

Dra. L. FABREGAT
Dr. R. FARRIOLS
Dra. M. CUADRI
Dra. L. FABREGAT

JUNY												
L	M	J	V	S	D							
29	30	31	1	2	3	4						
5	6	7	8	9	10	11						
12	13	14	15	16	17	18						
19	20	21	22	23	24	25						
26	27	28	29	30	1	2						

Dra. M. CUADRI
Dra. L. FABREGAT
Dr. R. FARRIOLS
Dra. M. CUADRI
Dra. L. FABREGAT

AUGOST												
L	M	J	V	S	D							
31	1	2	3	4	5	6						
7	8	9	10	11	12	13						
14	15	16	17	18	19	20						
21	22	23	24	25	26	27						
28	29	30	31	1	2	3						

Dra. M. CUADRI
Dra. L. FABREGAT
Dr. R. FARRIOLS
Dra. M. CUADRI
Dra. L. FABREGAT

OCTUBRE												
L	M	J	V	S	D							
2	3	4	5	6	7	8						
9	10	11	12	13	14	15						
16	17	18	19	20	21	22						
23	24	25	26	27	28	29						

Dra. M. CUADRI
Dra. L. FABREGAT
Dr. R. FARRIOLS
Dra. M. CUADRI

DESEMBRE												
L	M	J	V	S	D							
4	5	6	7	8	9	10						
11	12	13	14	15	16	17						
18	19	20	21	22	23	24						
25	26	27	28	29	30	31						

Dra. M. CUADRI
Dra. L. FABREGAT
Dr. R. FARRIOLS
Dra. M. CUADRI

Ajuntament de Mancor

L'AJUNTAMENT INFORMA

PLENARIS

Ordinari, 29 de Desembre de 1988

Són presentades, examinades i trobades conforme les factures i rebuts de pagament que integren la relació mensual de pagaments nro. 11/88 per l'import de 2.638.420 pts.

Es concedeixen les següents llicències d'obres: Mr. Joseph Boatlany.

S'aprova la primera certificació d'obres "Adequació dependències annexes a la Casa de Cultura" per l'import de 926.215 pts.

S'informa favorablement una petició d'ajuda al Patronat de Vivenda Rural.

Són presentats pel Batle els programes per a cada una de les festes de Sant Antoni i Carnestoltes i de conformitat als mateixos s'acorda la seva aprovació.

El Batle informa dels següents punts:

La Conselleria de Sanitat ha concedit un milió de pessetes per mobiliari de la 3a Edat.

Havent-se jubilat l'aparellador municipal seria convenient fer-li un sopar d'acomiadament.

Ordinari, 27 de Gener de 1989

Són presentades, examinades i trobades conforme les factures i rebuts de pagament que componen la relació mensual de pagaments nro. 1/89 per l'import de 1.167.518 pts.

S'acorda adherir-se al Patronat de l'agrupació prosubnormals de la Comarca d'Inca, així com a pagar la quantitat que ens correspongui com associats.

Al mateix temps s'acorda sol·licitar

un préstec a retornar en 15 anys i a un 5% d'interés al Patronat de la Vivenda Rural per al fi abans indicat.

S'acorda sol·licitar una subvenció de 1.500.000 pts per a dotar de mobiliari les dependències annexes al Casal de Cultura a la Conselleria Adjunta a Presidència.

S'acorda sol·licitar a la Conselleria Adjunta a Presidència una subvenció de 2.032.000 pts per reposició de mobiliari de la Casa Consistorial.

S'acorda oferir als veïns d'aquesta vila el servei d'un assistent social que començarà la seva tasca el proper dia 2 de Febrer.

S'acorda sol·licitar al CIM una subvenció de 125.000 pts per al curs de natació.

S'acorda convocar als habitants d'aquesta vila a una reunió que tindrà lloc el proper dia 18 de febrer per a confeccionar el programa d'actes de les festes Patronals d'aquest any.

Ordinari, 4 de Febrer de 1989

S'aprova la relació de factures i rebuts 2/89 per l'import de 1.686.859 pts.

Es concedeix la següent llicència d'obres: D. Guillem Amer Alorda.

S'aprova la rectificació del padró municipal d'habitants a 1/1/89 comptant el poble amb 948 habitants de dret.

S'acorda dur a terme el II Concurs Fotogràfic Mancor de la Vall.

Sobre l'acord de Secretaria s'acorda limitar a 40 hores els cursos, sense traslladar aquest requisit als seminaris, jornades i similars.

S'aprova la liquidació del pressupost corresponent a l'exercici de 1988.

ES CASTELL D'ALARC

Per nosaltres, els més petits són els més grans.

Donam la mà als ajuntaments.
construïm Mallorca plegats.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

DE CA NOSTRA...

El llum, la llum. El pols, la pols.

Segons el gènere que donam a aquestes paraules, expressam distints significats.

Llum: Masculí, "el llum", vol dir "qualsevol utensili per a fer llum", (el llum d'oli). Femení, "la llum", significa "aquella forma d'energia que ens permet veure les coses", (la llum del matí fa fugir les tenebres).

Pols: Masculí, "el pols", vol dir "batec arterial que es sent en la unió del puny amb l'avantbraç" i també "La part lateral del cap, entre l'orella i el front" (castellà "sien"), (no li trob el pols, s'ha pegat un cop al pols). Femení, "la pols", significa "multitud de partícules que poden ser transportades pel vent per ésser molt petites" (la casa està plena de pols).

Curiositats.

Mallorca, així com la veim avui, en l'aspecte geològic, és recent. Pareix que no hi ha terrenys de l'era Primària; la part més antiga, que correspondria a la Serra principal, seria de l'era Secundària, amb petites afloracions del Triàsic a terrenys de Sóller, Alcúdia i Artà. La plataforma central pertanyaria al Miocè (Terciari Mig). El Raiguer, a peu de la Serra, des de Sa Pobla a Inca i Palma, seria conseqüència dels alluvions quaternaris.

La lluna, el temps i el camp.

Hem passat les festes de Pasqua, que enguany han estat molt prest. Enfilam el segon trimestre de l'any que ens traslladarà a les festes patronals del nostre poble, Festes de Sant Joan Baptista.

Abril.

La lluna nova entra en Àries el dia 6 a les 4h. i 8m. Hi haurà vents variables amb pluges i calabruix.

El quart creixent comença en Càncer a les 23h. i 48m. del dia 12. Es produiran pluges.

La lluna plena o vella comença a Escorpí a les 3h. i 48m. de dia 21. El temps serà variable.

El quart minvant entra en Aquari a les 21h. i 21m. de dia 28. Temperatures agradables durant el dia.

En el quart creixent es poden sembrar tota classe d'hortalisses, tal com també es pot fer fins al mes d'agost. Es poden empeltar d'escudet els préssecs i els presseguers.

En el quart minvant es pot començar a regar el blat, civada i ordi a les terres més seques i calentes.

Fets i esdeveniments. Dia 1 es compleixen cinquanta anys del final de la Guerra Civil, aquest dia, en temps del General Franco, de forma partidista, es deia de "la Victoria". Dia 5, Sant Vicenç Ferrer, qui va predicar a molts d'indrets de Mallorca. Dia 23, Sant Jordi, es celebra el dia del llibre perquè tal dia va morir en Cervantes; però a Catalunya és costum regalar una rosa a la persona estimada. Dia 25, Sant Marc, patró de Si-neu. Dia 27, la Mare de Déu de Monserrat, festa de la Moreneta a Catalunya.

A Santa Maria del Camí és fira el darrer diumenge del mes. També, en aquest mes, tenen lloc els Concerts de Primavera a Ciutat, la Fira Agrícola i Ramadera a Santa Eugènia, el Cinturó cilcista de Mallorca i la Fira d'abril a Santa Margalida. A Menorca té lloc la Setmana d'Òpera de Maó.

Maig.

La lluna nova comença en Taure a les 12h. i 21m. de dia 5. Temps avalotat i de molta pluja.

El quart creixent entra en Lleó. dia 12, a les 14h. i 54m. Bon temps, però humit.

La lluna plena o vella comença en Escorpí el dia 20 a les 18h. i 51m. Augmentaran les temperatures.

El quart minvant entra en Peixos el dia 28 a les 4h. i 36m. Cels clars i temperatures en augment.

En el creixent de maig és un temps bo per brescar les caeres i emparellar els bocs i els mardans. També es bon temps per rascar el safrà.

En el minvant és el millor temps per coure les teules, rajoles i demés obres de fang. Convé llaurar els camps que s'han de sembrar a la tardor. En els llocs de més fred es poden sanar els vedells.

Fets i esdeveniments.

Comença el mes amb la Festa dels treballadors, el dia 1. El dia 4 és la festa de l'Ascensió, dia 14 la de Cinquagesma o Pasqua granada i dia 25 la festa del Corpus.

El primer diumenge del mes té lloc la Fira de Sineu i a Búger es celebra la Festa des Jai. Durant el mes es celebren moltes més fires a distints indrets, entre d'altres a Manacor, Lloret, Sencelles, Binissalem, Ses Salines, totes elles de caire agrícola i ramader. A Felanitx té lloc una Fira d'Artesania. A Ciutat de Mallorca es celebra el premi de la Comunitat Autònoma de carreres al Trot Enganxat.

Juny.

La lluna nova comença el dia 3 a les 20h. i 28m. en Gèminis. Temps ennuvolat i humit.

El quart creixent entra el dia 11 en Verge, a les 7h. i 34m. Temps molt avaluotat amb xàfecs.

La lluna plena o vella comença el dia 19 a les 7h. i 32m. en Sagitari. Hi haurà temps tormentós i variable.

El quart minvant comença en Àries a les 9h. i 44m. del dia 26. Cel ennuvolat que alternarà amb dies clars.

L'ESTIU començarà quan el sol estigui en Àries el dia 21 a les 10h. i 29m.

Fets i esdeveniments.

La festa més important per tots els mancorins, és la Festa de Sant Joan, Patró del poble. Dia 29, és la festa de Sant Pere. Dia 30, Sant Marçal, advocat contra el reuma.

En aquest mes té lloc la fira agrícola d'Andratx. També el Festival de Música de Deià. A l'illa d'Eivissa es celebra la mostra de la Moda Adlib.

Al nostre poble ja s'estant preparant des d'ara les festes patronals. Enguany hi haurà un acte molt emotiu si aconseguim reunir, el dissabte dia 17, el major nombre de mancorins possible, que resideixin fora del poble. Segur que trobareu més informació d'aquest acte a les pàgines de la revista.

Acaba aquest mes el curs escolar, els bons estudiants recollen el premi al seu esforç i els estudiants més peregosos les seves corresponents carabasses.

Jaume Gual Mora.

AHIR VICTÒRIA DE QUI?

El dia primer d'Abril d'aquest any, es compleixen els cinquanta anys de l'anomenat, fins a l'esdeveniment de la democràcia, "DIA DE LA VICTORIA". Passat ja mig segle des d'aquella data i restant solament una poca calivada entre cendra del règim totalitari que sorgí d'aquella victòria, no estarà fora de lloc fer un balanç, realment macabre, de les vides de mancorins que foren tallades per la ferotge falcilla de la Guerra Civil 1936-39. Els anotam en l'ordre cronològic en què es produí llur decés dins el remolí de violència que engendrà aquella lluita fratricida.

MIQUEL MORA COLL.- Quan esclatà la revolta era soldat que feia el servei al Nord d'Àfrica. Desaparagué sense que els seus familiars durant i després de la guerra, poguessin esbrinar les circumstàncies de la seva desaparició. Alguns afirmen, sense que hagi pogut ésser provat, que el cos on estava destinat, per no haver-se volgut sumar al "Movimiento", fou aniquilat.

SIMO REYNES SÓLIVELLAS.- Sacerdot dels Missioners dels Sagrats Cors, coneguts popularment per 'capellans de Lluç'. Quan estellà la guerra es trobava exercint el seu ministeri al Santuari del Coll, de Barcelona, antic priorat benedictí de Funt-Rubia que regentava la congregació mallorquina des del 1929. Fou capturat, junt amb altres companys, per un escamot d'incontrolats que l'assassinaren el 23 de Juliol de 1936.

FRANCESC DARDER MATEU.- Primer mancorí mort al front. Morí el 17 d'Agost de 1936, combatent les forces republicanes expedicionàries que baix el comandament del capità Albert Bayo, havien desembarcat a la matinada del dia abans a Porto Cristo i a altres indrets de la costa de Manacor. El seu funeral es celebrà el 12 de Setembre, fou solemníssim. Se li dedicà l'actual plaça de l'Ajuntament al considerar-lo com el primer mort per la causa, però que en realitat ja era el tercer.

PAU CRESPI VILLALONGA i RAMON CRESPI RIERA.- El primer, natural de Lloseta però casat i resident a Mancor, fou el president de la societat esquerrana "La Esperanza del Obrero" que havia estat inscrita al negociat d'associacions del Govern Civil el 4 de Juliol de 1931. Fou nomenat president de la Comissió Gestora que el Govern Civil impossà a Mancor i que prengué possessió el 18 de Març de 1936. El segon, fill seu, també era gestor de la mateixa. El 20 d'Octubre de 1936 a mestre Pau, durant la nit, se l'emportà un escamot de falangistes. Al demanar el seu fill Ramon si els podia acompanyar, li digueren que sí. Ambdós foren assassinats a la costa de Tofla al camí entre Lloseta i Alaró.

MONSERRAT VALLORI ROTGER.- Era soldat del Regiment d'Infanteria de Palma Nro.36. Morí a un cap de pont, prop de Balaguer (Lleida) el 23 de Maig de 1938.

JORDI SAMPOL RIERA.- Havia estat regidor del consistori de Mancor formant part de la minoria esquerrana entre el 10 de Maig de 1934 fins el 18 de Març de 1936 en què una Comissió Gestora, nomenada pel Governador Civil, es feu càrrec de l'Ajuntament. Precisament fou Jordi Sampol qui a la sessió del 4 de Març de 1936 proposà sol·licitar al governador la substitució del consistori, elegit democràticament per una Comissió Gestora esquerrana. A la sortida del sol del dia 23 de Juliol de 1938 fou afusellat al cementiri d'Inca. Havia estat condemnat a mort per un Consell de Guerra celebrat a la caserna de dita ciutat per la seva actuació a favor del Front Popular.

ANDREU MARTORELL FONTANET.- Morí el 22 d'Agost de 1938 prop de Gandesa (Tarragona) durant la batalla dita de l'Ebre. Era soldat del Regiment d'Infanteria Palma nro. 36.

JOAN MATEU COCH.- A la mateixa batalla i al mateix poble que l'anterior, hi morí el 9 de Setembre de 1938.

MIQUEL RIERA SAMPOL.- També a la batalla de l'Ebre, al municipi de Batea (Tarragona) morí aquest soldat del Regiment San Marcial nro. 22, el 23 de Setembre de 1938.

JOAN GUAL FIOL.- Soldat de la companyia de màquines de la "Tercera Divisió Flechas Verdes". Fou ferit a Albi i morí al lloc de socors de Cervià (ambdós

municipis de la comarca de les
Garrigues, provincia de Lleida) el 9 de
Gener de 1.939.

MATEU GELABERT SAMPOL.- El començament de la guerra el trobà residint al poble de Cànoves(Barcelona). Incorporat a l'exèrcit republicà, desaparegué durant la retirada cap a la frontera francesa pel Gener de 1939.

CORREO DE MALLORCA

DIARIO CATÓLICO

ORGANISMO Y ADMINISTRACION: MORA, S. NÚMERO 889 LA TERCERA DE ABRIL DE 1999 AÑO DE LA VICTORIA AÑO XXX TERCERA EDITION: 1999

Anteanoche, el último Parte Oficial

La guerra ha terminado

El Caudillo se dirigirá de un momento a otro
a todos los españoles

Llegó la paz
de la
Victoria

Militarmente, con el triunfo total, limpio y fulminante, escutivo y desarmado al ejército rojo, ha terminado la guerra.

La paz victoriosa, para hacer posible la cual entregué gloriosamente su vida nuestros mejores, ha llegado.

Amigos y enemigos de
allende las fronteras, pen-
dientes durante casi tres
años de lo que en las tie-
rras de nuestra España su-
cedía, han sabido la formi-
dable noticia por la misma
voz que dióles cuenta, día a
día, con serenidad y juste-
za, de cómo nuestros ma-
ralleros soldados lucha-
ban y vencían: la voz del

Franco, el artífice general, el forjador único de la

En el día de hoy, cautivo y desarmado el ejército rojo, han alcanzado las tropas nacionales sus últimos objetivos militares.

La guerra ha terminado.
Burgos, 1.º de Abril de
1939. Año de la Victoria.
El Generalísimo, F R A N C O.

Elaborado en el Puerto Grande del Estero de San Antonio, 15 de Agosto de 1964.

En la resi-
dencia del
Caudillo

Burgos. — La lectura del último parte de guerra en la residencia de S. E. el Jefe del Estado fué de intensa emoción.

EL CAUDILLO, que por medio del teléfono dirigía las últimas operaciones de la campaña y estaba al corriente de lo que ocurría en los frentes, escuchó el Parte oficial sureño por el mismo y que notificaba al mundo entero el triunfo total, en el campo de batalla, de la causa de la Religión y de la Patria.

El incomparable GENERALISIMO de nuestro glorioso Ejército, como auténtico español y amante del hogar, dentro del marco austero de la intimidad familiar, acompañado de su esposa, don

Vist que a un poblet com Mancor foren dotze els morts causats per la fratricida lluita, a la pregunta amb què hem encapçalat aquest article sobre de qui era la victòria de l'u d'Abril de 1939, sols hi podem respondre, que de la MORT.

Gabriel Fiol Mateu.

L'ESPLAI

UNA EXPEDICIÓ A L'ÀFRICA NEGRA

No, no vos regireu, aquest encapçalament sembla el d'un diari sensacionalista.

La nostra aventura fou molt més simple. El que fèrem fou una aventura d'aficionats sense capell. Si la paraula 'expedició' la canviem per 'excursió' i 'Àfrica Negra' per 'Safari de Manacor' queda així la cosa: EXCURSIÓ AL SAFARI. Però podem pensar que les emocions foren talment d'intenses.

Partirem una trentena d'aventurers a visitar feres salvatges, lleons, monees, elefants, i tot el que enmig del camí es posàs.

Cap a Manacor ja som partits a veure noves terres. Amb les motxilles ben provistes de queviures per passar el dia. I fins i tot qualche espavilat duia una bosseta de cacauets, disposat a fer contenta més d'una moneia.

Entre cançó i cançó arribàrem a Manacor, terra de perles precieuses i coses meravelloses i màgiques. I, com els bons expedicionaris, fèrem una aturada a la plaça per recuperar energies. Tot eren entrepans i llaunes que guaitaven de les motxilles. Amb la panxa ben atesa continuàrem la nostra marxeta.

Ens anàvem acostant ja al lloc indicat. Trepitjant asfalt i més asfalt arribàrem a un gros portal, amb dues cabanyes de troncs i carritx, com les d'una tribu africana. I enmig un portell de troncs amb un rètol a la part superior que deia així: RESERVA AFRICANA.

Aquell era el nostre destí, lloc on podríem veure complertes les nostres ambicions aventureres.

Tots estàvem una mica nerviosos i eufòrics. Tant era el nostre entusiasme que fins i tot a un tranquil moix que per allà es passejava, el confonguérem amb una ferotja, negra i lluenta pantera.

El safari ja havia començat i la nostra tasca era badar els ulls de pinte en ample.

Els primers supervivents d'aquella espessa selva foren uns pacífics antílops que ni el bon dia ens donaren. Uns metres més endavant destriàrem, deien alguns, someretes retxades; per suposat pensaven bé, zebres. Després, uns animalets prims, amb les cames i el coll llarguissims i la cara dibuixada; efec-

tivament girafes.

Gallines gigants! que davant qual-sevol perill amagaven el cap dins la terra, per ventura les més agradoses, i estufades no en parlem!!!

Unes aus de color rosa, per estrany que us sembli, que sense gens ni mica d'esforç es sostenien amb una sola pota dins un petit llac... o més bé era un bassiot?

Els que sí vivien dins un bassiot estivat de fang eren, uns animalots grans i grassos amb la cara no massa agradable. Els 'entesos' els anomenaven 'hipopòtams', fins i tot el nom és xistós.

Per suposar no podia faltar aquell animal tan familiar "...que en bicicleta va, té una coa per darrera i una trompa per davant".

I les protagonistes de la nostra gran aventura: les moneies! que sense donar-nos compte s'enfilaren per damunt el sostil de l'autocar, per les finestres, pels vidres, per tot n'hi havia!. I no vegeu la fam que tenien. Els plàtans no tocaven voreres, fins i tot la clovella; taronges, cacauets, no es veien passar! I més n'hi hagués hagut, més n'haurien menjat.

A qualqun li agradaren tant que volia dur-se'n una a casa seva, però el problema era on tenir-la.

Estàvem fets uns autèntics exploradors de l'Àfrica Negra! Només faltaven uns quants negres amb les llances a l'aire i la cara pintada.

Però tot arriba al seu fi i era hora de continuar el nostre camí. L'expedició continuà la seva ruta visitant el petit zoològic i pels exploradors aquàtics l'Aquàrium,... peixos i més peixos!!!

Tant ens agradà allò que havien vist que entre tot pensàvem construir un petit safari al nostre poble, si és ben vist per tots.

A més, animalets no en faltaràn!!!

Pollets, gallinetes, perdius, ropits, puputs agrairiem la vostra col·laboració!

Gràcies
Grup de Monitors

BIBLIOTECA

Durant el mes de febrer i organitzades per aquesta biblioteca amb col·laboració amb l'escola de Mancor es dugueren a terme unes xerrades sobre el tema "Història de Mancor: de la Prehistòria al moment actual", destinades als alumnes de 7è i 8è d'EGB, amb projecció de diapositives. Foren impartides pel nostre historiador local en Biel Fiol, al qual volem agrair des d'aquí la seva amable i desinteressada col·laboració.

El passat dia 14 de març rebérem la visita de l'escriptor mallorquí Gabriel

Janer Manila que vingué convidat per aquesta biblioteca per tal de fer una xerrada als alumnes dels cicles mitjà i superior de la nostra escola.

Després de visitar tota l'escola, els alumnes de 7è i 8è mostraren al Sr. Janer Manila l'extens treball que damunt la seva obra havien preparat. A continuació i després d'una breu introducció l'escriptor va respondre a totes les preguntes que els nins havien preparat damunt la seva tasca d'escriptor i la seva obra.

L'experiència fou molt interessant per a tots i els nins quedaren encantats amb aquesta visita del Sr. Janer Manila el qual abans de partir rebé un obsequi dels alumnes.

Hem de destacar que aquesta activitat s'ha pogut dur a terme gràcies a les gestions i ajuda rebudes per part del Centre Coordinador de Biblioteques del CIM.

...En Gabriel Janer Manila, nat a Algaida l'any 1940, és un dels millors escriptors de la literatura catalana actual. Ha publicat més de cinquanta llibres, gairebé de tots els gèneres literaris: novel·la, assaig, teatre,

periodisme, divulgació històrica, literatura infantil i juvenil. Compagina la seva tasca d'escriptor amb la docència, donant classes actualment a la Universitat de les Illes Balears.

RECORD D'UN POETA

A un petit hotel de la ciutat de Colliure (França), fa ara cinquanta anys, morí n'Antonio Machado. El gran poeta espanyol es convertia així, amb aquest trist final, en una figura representativa de la destrucció i l'exili provocat per la guerra civil.

Tot el món literari i la premsa s'ha volcat en el record de l'escriptor, en un reconeixement no sols de la seva obra literària sinó de la seva bondat humana. Aquest reconeixement culminà amb l'homenatge dels governs espanyol i francès en la visita a la tomba del poeta a Colliure i que suposa en certa forma el triomf actual de les seves idees.

Antonio Machado nasqué a Sevilla el 26 de juliol de 1875. Es doctorà en lletres a Madrid i assistí als cursos de Bergsson a la Sorbona (França). Fou catedràtic de francès als instituts de Soria (1907) -on es casà amb Leonor Izquierdo, que morí al cap de poc temps-, Baeza (1912), Segovia (1919) i Madrid (1931). Republicà, durant la guerra civil es refugià a València i Barcelona i pel gener del 39 s'exilià a França.

En la seva poesia hom pot distingir tres etapes diferents.

La primera etapa (Soledades, 1903: Soledades, galerias y otros poemas, 1907) significa la seva vinculació amb el romanticisme més pur. La segona (Campos de Castilla, 1912) constitueix la descoberta de la terra castellana i la seva visió històrica simbolitzada en el paisatge de Sòria. Allí troba, juntament amb l'amor de Leonor Izquierdo, la seva "patria espiritual". En la tercera etapa (Nuevas Canciones 1925, i Poesias Completas 1928) tot es convertit en somni i en record enmig de la gran solitud del poeta. Escriví algunes obres teatrals en col·laboració amb el seu germà Manuel Machado.

No fou prou valorat en vida pels poetes de la generació del 27, emperò vers l'any 1950 començà un corrent reivindicatiu de la seva obra.

Maria del Carme Valdivielso

LLÚCIA MORANTA MARTORELL

"RENGO"

El dissabte, dia 11 de març, feia un sol esplèndid, un dia meravellós. Amb en Biel Fiol, que portava la seva màquina fotogràfica, acudírem a Ca Madó Llúcia, al carrer del Cine. Ella, tota endiumenjada, ja ens esperava, disposta a fer-nos reviure temps passats. Just arribar encetàrem la conversa.

Quants anys teniu?

Ara en dec tenir

— dubta, i no n'està segura,

crida a la seva filla Antònia perquè ho aclareixi: vaig néixer el dia de la Mare de Déu d'agost, en farà ja 81.

A quina casa del poble vàreu néixer, vos recorda?

Sí. Allà, davant Son Simó, allà on va viure na Bel de Ca Sa Comare, allà era ca-nostre.

Quants de germans éreu?

Tres germans i jo. Ja només en quedam dos, dos són morts.

De petita, fins quan vàreu anar a escola?

Fins als 14 anys. Però vaig tenir mal cap. Anàvem a escola amb sa mare d'en Biel (Biel Fiol), na Francesca "Xorca", en Bernat, tots baixàvem de Biniarroí, n'hi havia més que vivien allà dalt.

Qui era el mestre?

Era Donya Margalida Sintes que feia escola damunt allà on viu en Tomeu "Perruquer".

Teníeu escola el matí i el capvespre?

Sí, però dúiem es dinar dins una senalleta. Ous, sobrassada, tot es que teníem allà dalt.

Aleshores hi havia moltes més famílies a Biniarroí?

Hi havia nou cases habitades. Ca-nostre, que ens deien de Can Cabà. Son Nadal, Ca sa Xorca, Can Ros, Can Pau Carro, Son Patró, Can Llobera, Can Biel de Na Coloma i Can Patró. A Can Silis i a Can Xesc ja no hi vivien.

Com passàveu el temps els vespres?

Record que d'hivern, fermàvem un caliu amb un fil i jugàvem a bufar caliu. Mos posàvem dins sa

cuina i quan es caliu passava per davant noltros bufàvem i el fèiem fugir.

Hi havia una església a Biniarroi?.

Sí. Quan jo hi vivia ja no hi deien missa però hi va ésser fins a l'any 1939. Se'n varen dur a Santa Llúcia ses teules i tot es demés de s'església. Noltros devallàvem a missa a Mancor es diumenges.

Què vos considerau més biniarroiera o mancorina?.

Jo encara estim Biniarroi.

Fins a quina edat hi estàreu allà?.

Fins que em vaig casar. Tenia 20 anys. Es meus pares tenien també una casa a Mancor. Quan deixaren de viure a Biniarroi hi anaven per cuidar ses terres.

Quina feina fèieu a Biniarroi?.

Tots es qui hi tenien en casa hi tenien finques. Tothom treballava a ses seves finques, no és com ara que tot està abandonat i han deixat es camp. Collíem oliva, sembràvem, segàvem i batíem.

Carbó, en fèieu?.

No, però venien carboners que allà dalt feien es "ranxo".

Vos recorda la font de Biniarroi?.

Sí. Llavors duia molta d'aigua. Mai no la

vàrem acabar. D'hivern venia un bram molt gros. No sé que està passant ara amb s'aigua.

Teníeu un hort allà?.

Cada casa tenia un hort.

Segons m'han contat el senyor de Can Pau Carro cercava mines a Biniarroi. Què recordau d'això?.

Va fer tres o quatre pous. Mon pare hi picava i també es germans de mon pare, que havien estat a mines. Encara hi ha un pou a s'hort de Can Pau Carro, un altre a baix de s'hort nostre i un tercer devora s'era de Ca N'Amunt. Però no trobaren carbó.

Què recordau de l'església que hi havia?.

S'església no era molt grossa. Hi havia per vestir-se es capellà, s'altar; lloc per confesar-se.

Quin sant es venerava?.

Sant Vicenç Ferrer. Era es patró de Biniarroi. Un temps fins i tot es feia ball en aquesta festa; jo ja no n'hi he vist però m'ho han contat.

Devers l'any 1943 hi va haver una devallada de terra prop de la font, què recordau d'aquest fet?.

Sí. No sé si va ésser es temporal o sa font mateixa que va revenir. Va espenyar tot s'hort i tot va passar més avall, arbres i tot.

Quan vos casàreu, ja vivíeu aquí?.

No, vivíem a Biniatzent de Baix. Jo em vaig casar amb un fill de l'amo de Massanella. Es meu home ja tenia aquesta finca llogada de fadrí i quan mos casàrem anàrem allà. A Biniatzent hi vaig estar set anys i després vaig venir a viure en aquesta casa que era una cotxeria on hi posàvem es carro i es carretó, la vàrem arreglar.

ENTREVISTA

A Biniatzent hi teníeu missatges?.

Sí. Un missatge, un pastor i altres homes que venien i feien feina. El senyor "Just" m'enviava homes, en Bufera, en Coleta, en Nicolau de ca Sa Bunyolina i set o vuit allots. Jo guiava per a tots ells, jo cuinava, llavors cuinàvem molt, no era com ara, jo mateixa ni en vull de cuinat, no el trob bo. Fèiem una olla gran i tots estaven ben contents. Allò era un bon menjar. A vegades treia un plat d'olives i encara no havíem començat a dinar com ses olives ja s'havien acabat.

El vostre sogre va fer el "cine", què recordau d'aquell fet.

Va fer es cine i va fer dur sa mēscia de macada des torrent. Es picapedrers l'enganyaren. Hi feren cine però després va cruiar i va fer cases, va deixar una casa a cada fill. És per això que aquest carrer es diu "Des Cine". Quan venguérem a viure aquí ja no hi havia es cine.

Què feis avui, en un dia normal?.

No faig res, perquè no som bona per res. Fan feina es joves i jo ja basta sa que he feta. Sempre he fet molta feina.

Teniu nētes?.

Sí. Tot són nētes.

Sis de sa filla que viu estimat. Abans d'acomiar-nos, madò Llúcia ens deleità en dues gloses. En sabia

Què en pensau del jovent d'avui?.

Es jovent d'avui no és com es d'un temps. Llavors tenien respecte i tenien més educació que ara. Volen fer moltes coses però no tenen s'educació d'abans i no fan cas de res.

Deixàrem a madó Llúcia. Havíem reviscut un temps que no tornarà. Un poble petit, abandonat. Un poble encara des d'avui més

moltes més, se li han oblidat, és una llàstima.

"Biniarroí se'n venia, a vista de molta gent, mostrant mostrant tot atent gloriós Santa Llúcia".

"Biniarroí menut, està dalt una muntanya que a l'altura es banya en l'aire de salut".

Jaume Gual Mora.

CAN BAJOCA, (MSS).- Part de la possessió de Massanella. Sembla que el nom li ve d'En Miquel Colom, natural de Deià, que era conegut per "En Bajoca". Almenys és la primera vegada que hem trobat esmentat aquest sobrenom en morir-se a dit lloc la seva dona a l'any 1.713. (AD 1/108/D 5).

CAN CAMETA, (MN).- Finca prop de la font pública. Fins a l'any 1.837 no hem trobat documentat aquest topònim. En dit any Antoni Martorell comprà un tros a Jerònia Ginard. El mateix any dit comprador adquirí un altre tros a Teresa Martorell, que confrontava amb terres de Jaume Martorell àlies Caparrot, amb terres del comprador i amb una part del germà de la venedora, tots de les mateixes pertenençies. (ARM LL-513).

CAN CATINA, (MN).- Finca que posseïa a Mancor a l'any 1.819 Francina Martorell de Selva confrontant amb torrent de Massanella i torrent de Mancor. (ARM P-265). Els Catina era el sobrenom d'una branca dels Martorells habitants a Massanella documentada des de 1.564. (ARM T-54).

CAN CIFRE, (BRR).- Aquesta finca de Biniarroi era coneguda com "lo Aubelló" i que Andreu Mateu la deixà per herència a la seva filla Esperança casada amb Mateu Cifre de Lluçmajor a l'any 1.628. (AD 1/108/B 5). Quan passà als seus hereus fou conegut amb el nom de Can Cifre i també per Son Cifre. Així a l'any 1.746 era de Joan Cifre. (ARM T-55).

CAN CIFRE, (MN).- Aquesta part de Conilla era de Pere Bennàsser que la deixà a la seva filla Francesca, casada amb Llorenç Cifre. (AD 1/108/M 2). Actualment aquest topònim no es viu, coneixent-se dita finca com part de Son Lluç.

CAN CILIS, (BRR).- Aquest nom prové de Cecília o Cilia Coll, natural de Biniamar, que al quedar viuda de Berenguer Alorda de Biniarroi, rebé una part dels seus béns per mort intestada

d'aquest, a l'any 1.592. (ARM M-1171).

CA NA COLOMA, (BRR).- Nom que prengué una part dels béns dels Alorda de Biniarroi al casar-se el 1.740 Bartomeu Alorda amb Coloma Mateu. (AD 1/108/B 12). Després d'aquella data i fins el segle actual hi ha hagut filles d'aquesta casa amb aquest nom propi.

CAN GALLINA, (MSS).- Propietat d'una branca dels Martorells de Massanella. El nom original era Can Galina, degut a que N'Antoni Martorell es casà amb una filla de N'Arnau Galí i per això era conegut per "En Galina". El 1.614 ja s'anomena a Jaume Martorell com "Gallina". (AD 1/108/B 4). A l'any 1.841 deixà de pertànyer als Martorell per venda de Jaume Martorell a N'Antoni Bruguera de Santanyí (ARM Reg.Hipot. 257). El 1.851 era part de Son Fonollar que el propietari de dita possessió, Joan Riusech, començà a vendre parts d'uns tres quartons o més, origen de les moltes finques actuals conegudes per Ses Quarterades de Can Gallina. (ARM Reg.Hipot. 261).

CAN GARCET, (BRR).- Finca de Biniarroi que deu el seu nom a Joan Garcies, marit de Margalida Mateu, que l'havia heretat del seu pare Pere Joan Mateu. (AD 1-108-M 1). El 1.768 era dels hereus de Bartomeu Priam. Posteriorment passà una part a Son Nadal i altra a Can Cabà. (ARM P-237).

CAN LLANA, (MN).- El 1.819 hi ha dos trossos contigus dits Can Llana, l'un conegut també per son Jueu i l'altre també conegut per Son Budella, ambdós de la família de Turixant. (ARM LL-513). A l'any 1.834 es cita Can Llana a la divisió de bens entre els germans Mora Garau. (ARM LL-513). (Continuarà)

AD: Arxiu Diocesà de Mallorca.

ARM: Arxiu del Regne de Mallorca.

Gabriel Fiol Mateu

SALUT

QUÈ ÉS UNA ALIMENTACIÓ EQUILIBRADA ?

A molts de nosaltres ens han dit alguna vegada: "és molt important que els infants segueixin una dieta equilibrada" o bé "el colesterol és molt perjudicial per a la salut" o senzillament "t'hauries d'aprimar perquè estar massa gras no et convé per això o per allò" també hem vist escrit que per conservar la salut s'ha de seguir una alimentació equilibrada.

Molt bé: tothom hi està d'acord; però qui ens sabia dir què s'entén per UNA ALIMENTACIÓ EQUILIBRADA? Molt poca gent i ben segur que molt poques mestresses de casa, que són finalment les que tenen el maldècap diari de procurar una alimentació equilibrada als seus fills, als marits i moltes vegades als avis, tenint en compte a més a més que el que pot ésser equilibrat per uns, pot no ser-ho pels altres, ja que les necessitats canvien amb l'edat. Provem idò de donar almenys quatre punts de referència bàsics.

Els aliments estan compostos de dues classes de substàncies: unes que poden ésser aprofitades i que s'anomenen nutrients, i les altres que menjem igualment però que no s'aprofiten, entre les quals hi ha la fibra, que darrerament també està de moda.

Els nutrients es poden classificar en dues categories:

-aquells que es descomponen produint energia.

-aquells que no produeixen energia.

Els que produeixen energia són: les proteïnes, els hidrats de carboni i els greixos; els que no produeixen energia són les vitamines i els minerals.

L'energia produïda pels aliments es mesura en forma de calories. La quantitat total de calories que una persona necessita al llarg del dia pot variar molt segons l'edat i l'activitat física de cadascuna, però el que sí està clar és que d'aquest total, el percentatge que correspon a cadascun dels aliments productors d'energia ha de ser quasi bé constant:

-d'un 10% a un 15% ha de provenir de les

proteïnes.

-d'un 25 a un 30% dels greixos.

-i la resta, devers un 60%, dels hidrats de carboni.

En quant a les vitamines i minerals, ja que es troben molt repartits entre els aliments i es requereixen en molt petita quantitat, solen ser presents en quantitat suficient si la dieta és equilibrada.

Però, com es fa per equilibrar aquests percentatges i sobretot d'on surten aquests nutrients?

Dividirem els aliments en cinc grups bàsics segons els nutrients que contenen:

GRUP I: llet i derivats de la llet

GRUP II: carn, peix i derivats

GRUP III: fruites, verdures i hortalisses

GRUP IV: cereals i grans

GRUP V: greixos animals i vegetals

Una vegada classificats els elements en aquests grups bàsics ja només ens caldrà saber que:

LES PROTEÏNES es troben principalment a la carn i el peix (grup II) però també a les llegums, la llet i les pastes (grups I, III i IV)

ELS HIDRATS DE CARBONI estan principalment als cereals, però també es troben a la llet, fruites i verdures (grups IV, I i III)

I ELS GREIXOS als greixos (grup V), però també a la carn, el peix i la llet (grups I i II). Val la pena recordar aquí que els olis (greixos vegetals) haurien de ser preferits en una lleugera proporció per damunt dels greixos animals (els que es troben a la carn i també a la mantega i el saïm).

LES VITAMINES I MINERALS provenen principalment de la fruita i les verdures crues, però també de la carn, la llet, el peix i els cereals, encara que tots aquests aliments en perden força quantitat durant la cocció.

Procurau menjar de tot i en les proporcions que toca (això vol dir equilibri) i estareu segurs de fer una alimentació sana.

Bon profit!

ISABEL GARAU

ELS LLINATGES DELS MANCORINS (5)

BERTRAN: Igual que Beltran. Aquest llinatge fou el primer en establir-se a Biniatzent després de la conquesta. El Febrer de 1.241, Bernat Sagristà, procurador del Paborde de Tarragona, establí a Bertran i a la seva dona Pereta les cases i algorfa de l'alqueria de Benisen, a cens de dos parells de gallines. (ARM Prot. 342). El 3 de les nones d'Octubre de 1.306 apareix En Bertran de Benisen que compra una vinya. (ARM. T-1).

BIBILONI: De babiloni, o sia, nadiu de Babilònia. El 1.594 hi ha una família amb aquest llinatge, origen d'una llarga tradició de teixidors de lli. El clos on s'edificà l'església nova era d'aquesta família. Altra nissaga d'aquest llinatge fou la fundada per Antoni Bibiloni de Santa Eugènia i Joana Aina de Sineu, el primer fill seu mancorí fou N'Esteve, nat el 17 de Setembre de 1.885. (AD 1/60/Bap)

BISCARRA: Del cognom basc Bizcarra, que ve de Bizcar, en euskera muntanyola llarguera. A Massanella el 1.300 ja hi ha documentat En Biscarra. (ARM T-1) El 3 de les calendes d'Abril de 1.335 En Jaume Biscarra i la seva dona Saurina, ambdós de Massanella, vengueren un censal. (ARM T-4)

BISQUERRA: Variant del llinatge anterior. El 23 de Desembre de 1.652 fou batiat En Sebastià, nat a Mancor, fill de N'Antoni Bisquerria peraire de Ciutat, i de la seva dona Catalina Amer de Mancor. El padrí fou En Jaume Bisquerria de Campanet, possible origen del pare. (AD 1/108/B 7)

BLANCH: De l'adjectiu blanc, nom de color. El 25 de Maig de 1.357 apareix documentat Nicolau Blanch de Massanella. (ARM T-10)

BLASCOS: Plural de Blasco, nom propi aragonès, molt estès pel Regne de València. El 22 de Desembre de 1.709 batiaren N'Antoni, nat a Mancor, fill de Pere Blascos i d'Antònia Quetglas. (AD 1/108/B 11)

BONAFE: Grafia aglutinada de "bona fe". La primera notícia que hem trobat

d'aquest llinatge a Mancor, és del 13 de les calendes d'Octubre de 1.329 en que G.Bonafé fill i hereu de P.Bonafé ven una vinya que tenia a Massanella, (ARM T-3). El 1.392 G.Bonafé era conseller per l'alqueria de Mancor a la vila de Selva. (ARM E0.8) El 1.404 Guillem Bonafé té una forratgera a Mancor (ARM RP 2006). El 10 d'Octubre de 1.717 batiaren en Sebastià. Josep, nat a Biniarroi, fill de Sebastià Bonafé i de Catalina Alorda. (AD 1/108/B 11) El 23 d'Agost de 1.808 batiaren N'Antoni, fill de Joan Bonafé de Biniamar i d'Aina Mora de Mancor. (AD 1/60/B 7). Altra família fou la formada per Jaume Bonafé de Biniamar i Antònia Alba de Mancor, un fill dels quals, Jaume, fou batiat el 19 de Febrer de 1.915 (ARM Bap.Manc.). També porten aquest cognom els fills de Joan Bonafé de Biniamar i de Coloma Alorda de Mancor, un fill seu, Miquel, fou batiat el 18 d'Abril de 1.920. (AD Bap.Manc.) Igualment de Biniamar era Sebastià Bonafé, casat amb Margalida Alba de Mancor, essent el seu fill Sebastià batiat a Mancor el 18 de Novembre de 1.925. (AD Bap.Manc.) També porten aquest llinatge els quatre fills de Bartomeu Bonafé de Biniamar i Jerònia Mora de Mancor, casats el 13 d'Abril de 1.925. (AD Matr.) La darrera família que ha introduït aquest llinatge a Mancor ha estat la formada per Miquel Bonafé Jaume de Biniamar i Catalina Vicens Reynés de Mancor, un fill dels quals nasqué el 19 d'Octubre de 1.951 (RCMV)

BORRAS: Antic nom propi. Pel Setembre de 1.306 apareix documentat Bernat, fill de Pere Borràs que rep del seu pare un tros de vinya a Massanella. (ARM P-1). Altres naturals de l'actual terme municipal de Mancor foren Joana Rosa, filla de Pere Borràs i de Catalina Gamundí, nada a Biniarroi i batiada el 3 de Novembre de 1.731. (AD 1/108/B/12). També el 10 de Maig de 1.735 batiaren Joan Lluc, fill de Llorenç Borràs i de Margalida Reus, nat a Biniatzent. (AD 1/108/B 12)

(Continuarà)

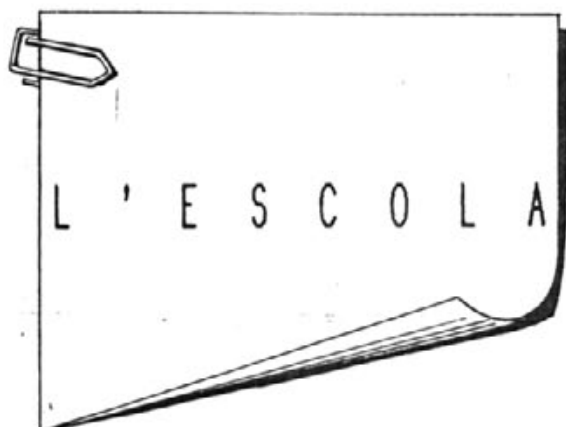
Gabriel Fiol Mateu.

FONTS DOCUMENTALS:

AD: Arxiu Diocesà de Mallorca.

ARM: Arxiu del Regne de Mallorca.

RCMV: Registre Civil de Mancor.

S'acaba un altre trimestre i tenim al davant unes noves festes.

L'escola segueix funcionant com un altre membre més d'aquesta comunitat formada per tots nosaltres. Durant

aquests mesos (Gener, Febrer i Març) s'han realitzat algunes activitats molt interessants, com va esser la visita de l'escriptor Gabriel Janer Manila, això fou possible gràcies a la coordinació amb la biblioteca, des d'aquí voldríem una altra vegada agrair la bona disposició i l'ajuda de la biblioteca. També gràcies a ella el senyor Gabriel Fiol va venir a fer-nos unes xerrades sobre la història de Mancor.

Els nins han participat amb moltes ganes i il·lusió a les competicions de cross, la professora de gimnàstica ha fet un bon treball per preparar-los i aconseguir unes bones qualificacions, en total han guanyat unes setze medalles i una bona puntuació.

Han quedat classificats per a la fase territorial i regional de la manera següent:

-Categoria iniciació: Antonia Amengual i Maribel Castells.

-Categoria aleví: Rocio López.

-Categoria "cadete": Pedro José Martorell.

En general el bon ambient creim que ha estat la tònica regnant durant aquest trimestre i tot el que duim de curs escolar; els mestres ens esforçam per procurar que l'escola sigui un lloc agradable, on a més a més d'aprendre continguts els nins s'hi trobin bé; per això moltes vegades als qui hauríem de demanar la seva opinió és als qui deixam més de banda quan es jutgen les coses des de fora del recinte escolar, ens referim a l'opinió dels nins, si ells venen contents a l'escola pensam que ja tenen molt al seu favor per aprendre.

Fer-vos des d'aquí un crit d'atenció per dir-vos que l'educació dels vostres fills és una tasca compartida escola-família i que la feina que fa el nin a l'escola ha de tenir continuació i estímul a casa seva sinó moltes vegades és feina perduda.

I ja només ens resta desitjar-vos unes bones festes.

El Claustre de professors.

* A. P. A. I N F O R M A *

Ens hem decidit a fer una mica de crònica de l'activitat de l'Associació de Pares del col·legi Montaura a la revista perquè pensam que aquesta és oberta a tots i es pot aprofitar per tenir-vos més informats.

Des d'ara volem dir que s'accepten tota casta de suggerències i crítiques i que l'esperit d'aquesta crònica és únicament informatiu, per bé que no ens sap gens de greu reconèixer que per ventura l'empenta final ens l'ha donada l'èxit obtingut pels nostres petits atletes a les jornades esportives de la Federació d'Esport Escolar i que pensam mereix de sobres aquesta mica de ressò.

Com tots sabeu, la nostra Associació va promoure, a principi de curs, uns entrenaments que s'han fet a fora de l'horari escolar, per donar una preparació adequada als nins que volguessin participar a les curses de cross. Tot i que hi ha pocs alumnes a l'escola i que no tots han participat (la participació era totalment voluntària), els resultats han estat molt bons: 16 medalles a les competicions comarcals i 4 atletes que participaren a la final regional: Antònia Amengual, Maria Isabel Castells, Rocio López i Pere Josep Martorell. ENHORABONA a tots ells i coratge a tots els altres, que l'any que ve hi tornarem.

Tenim previst seguir amb els entrenaments fins a final de curs, per tant aprofitau-los.

A més del cross, i també en col·laboració amb la Federació d'Esport Escolar, s'ha organitzat un curset d'escacs, del qual aviat rebreu més informació i les sol·licituds per inscriure-s'hi. Esperam que tengui una bona acollida i una nodrida participació.

Volem també aprofitar aquest espai per agrair a Jaume Gual la seva conferència damunt el tema Fracàs Escolar i comunicar-vos que el proper mes d'abril està previst que n'hi haguem d'agrair una altra. Aquesta vegada ens parlarà de la Reforma Educativa: tothom hi queda convidat.

Anunciar-vos també que, com ja s'ha fet en anys passats i a petició dels pares interessats, la Sra Francesca Marquès, psicòloga, passarà un test d'aptituds als alumnes de vuitè, que enguany ja ens deixaran, a fi d'orientar-los en la decisió del seu futur. També que estarà a disposició dels pares i mares que desitgin fer-li qualche consulta els dilluns i dimecres de 15'30 a 16'30.

A petició dels representants dels pares al consell Escolar hem decidit instal·lar una bústia on els pares pugin dipositar les seves suggerències o queixes; a part d'això ja sabeu que tots els membres de la Junta Directiva estan sempre disposats a rebre-les personalment.

I només em manca despedir-me, avisant-vos que aviat hi haurà Assemblea General: és important que hi assisteixi tothom, perquè APA som tots.

Dir-vos també que personalment em fa molt goig poder fer aquesta crònica sempre en positiu i desig de tot cor que la nostra feina com APA segueixi essent durant molt de temps fecunda i positiva.

Isabel Garau
Presidenta

ESGLÉSIA LOCAL

TEMPS DE PASQUA I HOME NOU

Una comunitat de creients en Jesús ressucitat és aquell grup de persones que han assumit en elles el mateix Jesús i el seu missatge. No es tracta d'una teoria o una filosofia, sinó d'una vida, d'uns costums, d'unes actituds.

Cada persona d'aquesta comunitat alimenta la seva vida en la pregària, en el diàleg obert, en la solidaritat. Estima al pròxim fins a repartir la pròpia vida tal com ho va fer Jesús. Celebra la seva fe amb la comunitat escoltant la Paraula de Déu i incorporant progressivament la persona de Jesús.

Cada un dels creients d'aquesta comunitat:

-Viu en l'esperança, superant tota existència ansiosa i engoixada.

-Es compromet amb la no-violència; no l'utilitza, ni l'admet sense denunciar-la. Mai matar, encara que això suposi la mort.

-Viu amb llibertat interior; sense admetre coaccions, ni personals, ni ideològiques, ni legals. Rebutja qualsevol classe d'esclavitud. La llei no és per ell cap ídol; l'admet com una garantia per a tots.

-Té clara l'actitud que ha d'agafar davant el confort i el consumisme; els dóna el sentit just; no admet cap tipus d'esclavatge davant la publicitat i el consumisme; retroba la natura i la diversió com actitud creadora.

-Valora més les persones que les veritats; perquè Jesús va venir a salvar persones més que a formular veritats.

-Sent viu en ell l'encàrrec d'anunciar la Bona Nova a tots els altres.

-Es una persona humil; camina amb la veritat; no amaga ni enterra els seus talents; coneix les pròpies limitacions i mancaments.

-Es una persona alegre i sembla alegria; és un professional de la pau interior.

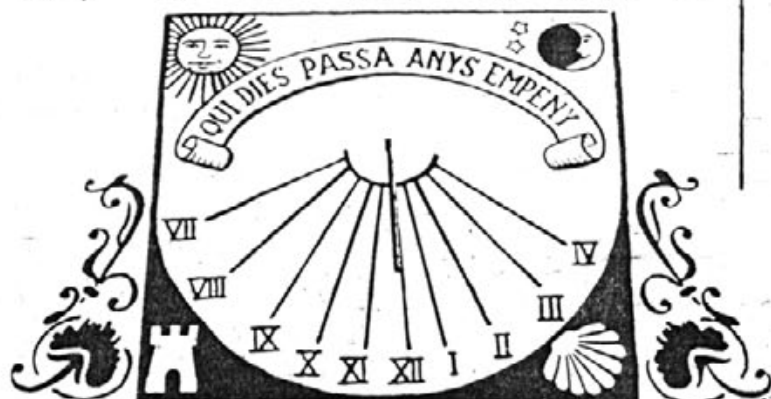
Bartomeu Fons Pascual

TEMPERATURES I PLUGES — — — — — A MANCOR DE LA VALL.

TEMPERATURES

Presentam com sempre l'estudi comparatiu amb els tres darrers anys, durant aquests tres mesos.

		Mínima mítja	Màxima mítja	Mínima mes dia o c	Màxima mes dia o c
Gener	87	6, 1	12, 3	17	2 28 17
Gener	88	9, 0	15, 2	2	5 28 18
Gener	89	6, 9	13, 7	1	5 9 16
Febrer	87	7, 0	13, 4	20	1 28 20
Febrer	88	7, 2	14, 5	26	2 5 19
Febrer	89	8, 1	15, 9	4	6 19 22
Març	87	8, 3	16, 3	21	4 2 22
Març	88	9, 4	17, 1	1	4 26 25
Març	89	9, 7	18, 1	19	8 28 24

PLUGES

Avui vos presentam les pluges registrades a Mancor desde el Gener de 1986.

	1986	1987	1988	1989
Gener	113	259	68	14
Febrer	101	155	11	53
Març	28	36	44	39
Abril	83	24	123	
Maig	11	41	83	
Juny	11	1	80	
Juliol	64	25	2	
Agost	1	-	11	
Setembre	171	57	79	
Octubre	170	60	20	
Novembre	123	189	54	
Desembre	107	116	65	
Totals any 988	963	640		

Miquel Saurina Vallori

CARNET JOVE EUROPEU

Si tens entre 15 i 25 anys aconseguir el Carnet Jove Europeu. Pots aconseguir grans descomptes a establiments, transports, i estofges, segons el Protocol de Lisboa que així ho acorda.

Per aconseguir el Carnet Jove Europeu, o renovar el Carnet Jove que ja tens, només has de presentar el DNI, una fotografia de carnet i 300 pessetes a qualsevol de les entitats següents:

- Qualsevol oficina de «Sa Nostra», «La Caixa», Banca March o Banc de Bilbao-Vizcaya.
- Oficines d'informació juvenil: Palma: C/ Venerable Jeroni Antic, 5 baixos. Tef. 71-30-11

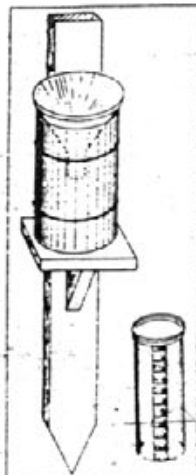
GOVERN BALEAR
CONSELLERIA ADJUNTA A LA PRESIDENCIA
Diputació General de Joventut

1. Construcción de un pluviómetro

El pluviómetro es un instrumento que sirve para medir la cantidad de lluvia que cae por unidad de superficie. Ya que en lo que va de invierno ha llovido tan poco, será sin duda útil conocer lo que llueve cada día de los que faltan para llegar al verano.

Se necesita una lata grande cilíndrica (por ejemplo de melocotón en almíbar. Podéis pedir en casa que compren una y vosotros le quitáis el melocotón, el almíbar y la tapa superior). Después de quitarle a la lata la tapa superior y vaciarla se vierte en ella agua hasta la altura de 5 centímetros. El agua se travilla ahora a un frasco transparente que servirá de medidor. Se hace una marca al nivel de la superficie del agua y se etiqueta «5 cm». Con una regla se divide esta altura en diez partes iguales, y se marcan estas medidas en el frasco. Cada raya equivale a medio centímetro.

Para construir el recipiente colector del pluviómetro se necesita además un embudo de plástico, un poste y un taco de madera. Se coloca la lata como indica el dibujo 1, asegurando la con un alambre para que no caiga. Se recorta la parte superior del embudo de manera que quede exactamente

con la lata. Luego se pone encima.

El pluviómetro se coloca al exterior, en lugar abierto. Cada día que haya llovido se retira el agua, midiendo la cantidad recogida. Pueden hacerse gráficos.

ESPORTS

Hem començat aquest any 1989, i pel que es refereix als esports cal ressenyar la gran temporada que estan realitzant els equips del MONTAURA, amateur i alevín. Com a altres números de la revista seguirem fent un petit resum dels partits jugats pel MONTAURA així com altres esports que s'hagin desenrotllat al nostre poble.

L'any passat acabàrem amb el partit jugat pel MONTAURA amb el MARGARITENSE on es va perdre per 2-0. Molt diferent començarem aquest any nou, guanyant a SANT JOAN i des d'aquell dia no hem tornat perdre altre partit.

A continuació passam a fer un breu resum de tots els partits jugats pel MONTAURA aquest any 1989.

SANT JOAN - 1 MONTAURA - 3

Després de la derrota dins el camp del MARGARITENSE molt malament es posaren les coses pel MONTAURA, però els nostres jugadors varen saber reaccionar jugant un gran partit dins aquest camp tan difícil com es el SANT JOAN. Fou un partit molt seriós avançant-nos en el marcador, a pesar de què després en una jugada molt desgraciada per part de'n PEP RIPOLL ens empatassin el partit en el primer temps.

El segon temps varem dominar completament al SANT JOAN aconseguint aquesta gran victòria amb gols d'ARROM (2) i PEPE MORANTA.

Els jugadors més destacats: ARROM i GUIEM AMER.

MONTAURA - 6 CAN PICAFORT - 1

Partit molt espectacular i resultat enganyós perquè el CAN PICAFORT ens va crear molts de problemes fins que varen encaixar el 3er gol. Va ésser un equip molt experimentat amb jugadors de categoria com CALERO, ROIG, CARRIO, etc..., però que es varen haver de doblegar davant la gran tècnica i gran conjunt que té el MONTAURA.

Els gols foren aconseguits per: BIEL MORANTA (2), PEPE MORANTA (2), CARLOS, i ESTRANY.

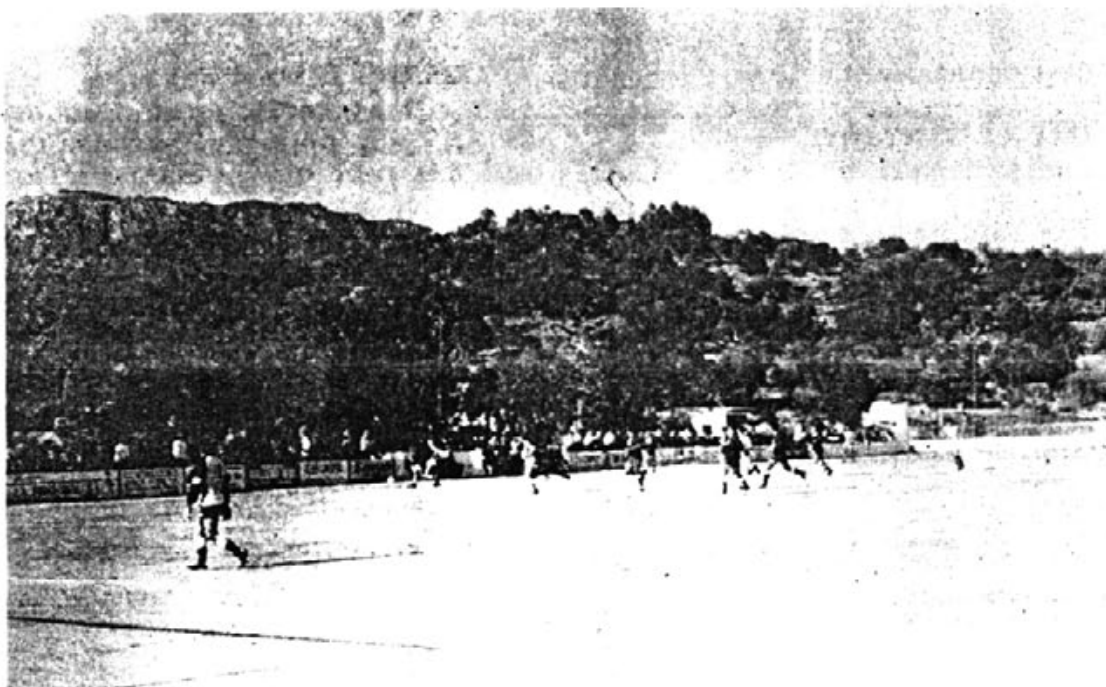
Jugadors més destacats: ESTRANY i PEPE MORANTA.

Sentim la lesió que va sofrir el porter del CAN PICAFORT, MANUEL FERRER al qui desitjam es recuperi el mes prest possible.

MONTAURA - 8 ESCOLAR - 2

Partit dels que fan afició, amb un MONTAURA arrollador i un jugador com és en PEPE MORANTA, que va demostrar perquè

ha jugat amb el POBLENSE. Un recital varem donar a la primera part que finalitzà amb el resultat de 6-1. Gran assistència de públic que ho va passar en gran amb aquest joc i gols.

Golejadors; PEP MORANTA (5), COSTA, ARROM i RIBOT.

SANTA MARIA - 0 MONTAURA - 1

Sens dubte el partit de la temporada. Mos enfrentàrem amb el líder i mos jugàvem el primer lloc a la classificació, això va despertar una expectació pocas vegades vista a MANCOR. D'aquest partit es podria xerrar fins demà matí degut a que hi va haver de tot. El més importat és el recolzament rebut dels aficionats de l'equip fins a les darreres conseqüències.

El més positiu va ésser el gran triomf lograt arrebatant el primer lloc al SANTA MARIA en un partit que es va disputar amb la rivalitat que duen aquests enfrontaments, on fòrem perseguits per l'àrbitre des del primer moment i acabàrem en 9 jugadors. Volem destacar que els 9 homes que quedaren dins el camp amb el resultat de 0-1 es varen deixar la pell per aconseguir la victòria.

El més destacat: TOT L'EQUIP I AFICIO.

La nota negra va ésser les expulsions dels jugadors ARROM i ARREZA, als quals als han sancionat amb 8 partits, i la lesió important sofrida pel jugador PEP RIPOLL al genoll que haurà d'estar apartat de l'equip durant una bona temporada.

No volem comentar en aquesta crònica

els greus incidents després d'acabar el partit degut a que això són resums esportius...

MONTAURA - 2 LLUBI - 0

Cinquena victòria en el que va d'any davant el LLUBI, equip que va ésser el primer que ens va guanyar a la primera volta. Fou un partit on no passàrem molta pena per doblegar el LLUBI imposant la nostra superioritat. Gran assistència de públic.

Golejadors: CARLOS GARCIA i SERRA (COSTA).

Millor jugador: CARLOS.

ALCUDIA - 2 MONTAURA - 2

Partit que va despertar gran expectació, el partit fou tramès per radio, la primera vegada en la història del MONTAURA per part de RADIO BALEAR. L'ALCUDIA va presentar l'equip de gala per intentar guanyar-nos el partit cosa que no varen aconseguir a pesar de què va ésser un continuu domini pels dos equips.

Cal destacar el debut del jugador MIGUEL MAYORGA, qui va realitzà un gran partit, i que sense cap dubte serà un gran reforç per intentar ascendir de categoria. MIGUEL ha jugat amb el LLOSETENSE, XILVAR i darrerament amb ANT. LLOMPART.

Els golejadors: CARLOS GARCIA i PEP MORANTA.

Jugadors més destacats: CARLOS i MAYORGA.

El poble va poder seguir les incidències d'aquest partit pels

altaveus de l'Ajuntament.

MONTAURA - 2 SANTANYI - 1

Partit més difícil de l'esperat del qual cal destacar els 2 punts que hem sumat i que nos permeten seguir en el primer lloc.

El SANTANYI va ésser un equip que va lluitar i corre molt i que al final va estar a punt d'aconseguir l'empat. Com cada diumenge molta gent recolzant l'equip.

Golejadors: PEPE MORANTA i ANTONI SERRA (COSTA).

Millors jugadors: ESTRANY i PEPE MORANTA.

SENCELLES - 1 MONTAURA - 2

Partit jugat al dematí i molta pena va costar doblegar al SENCELLES, un equip jove molt lluitador, que sense cap dubte mereix estar més a dalt a la classificació si cada diumenge juga com ho va fer aquest partit. Es coneix que això de jugar amb el líder estimula molt.

A destacar un nou debut d'un jugador: MANOLO MORENO, que va aconseguir el primer gol seu i del MONTAURA en el primer minut de joc.

Com en MIGUEL MAYORGA ha estat fitxat com un bon reforç per cobrir les baixes que tenim per sancions i per lesions. Jugava amb l'ALTURA a Segona Regional.

Golejadors: MORENO i MAYORGA.

Destacats: els golejadors MORENO i MAYORGA.

El Susto: El cop que va rebre CARLOS al nas, no es volgué retirar i va haver d'anar a urgències a Palma, però tot va quedar amb això: UN SUSTO.

Per cert diuen que li ha quedat el nas un poc tort, mirau-li.

MONTAURA - 5 BADIA - 2

Nova golejada en el camp de Turixant després de dos partits un poc fluixets. Vàrem dominar completament al filial del CALA MILLOR, que se'n va dur un fort correctiu davant el gran joc desplegat pel MONTAURA.

Gols espectaculars i gran actuació del porter visitant, que gràcies a ell el BADIA no se'n va anar amb una golejada d'espant.

Golejadors: PEPE MORANTA (2), MORENO, MAYORGA i ESTRANY.

Destacats: TOT L'EQUIP.

ARIANY - 0 MONTAURA - 1

Resultat molt curt l'aconseguit a ARIANY, on poguérem aconseguir 5 ó 6 gols més però que la mala fortuna no va voler que així fos.

Va ésser un partit molt xerec degut a les petites dimensions d'aquest campet i el fort vent que va bufar durant tot el partit, i que a un equip tècnic com el nostre, això són dos factors totalment contraris.

S'hagués pogut marcar quelque gol l'ARIANY a la segona part però el nostre porter JOAN MARTORELL ho va evitar en dues intervencions. Per quelque cosa és gran!!

Golejador: TONI ESTRANY

Millor jugador: JOAN MARTORELL.

Seguim líders imparables i a dos punts del SANTA MARIA.

Amb aquest partit tancam el resume de la Lliga i volem anticipar que amb 2 punts més estam classificats matemàticament per disputar la lligueta d'ascens a SEGONA REGIONAL

Pel que fa al MONTAURA amateur, feim un breu resum del torneig que ha disputat a SELVA aquesta Semana Santa.

I TORNEIG INTERNACIONAL DE SELVA - PASCUA 89

Disputàrem aquest torneig els equips XILVAR, SALLISTA i MONTAURA, i ens proclamàrem CAMPION després de donar-se aquests resultats:

MONTAURA - 4 SALLISTA - 0

SALLISTA - 1 XILVAR - 2

XILVAR - 0 MONTAURA - 1

Guanyàrem els dos partits sense encaixar cap gol i en marcàrem 5, demostrant que a pesar de jugar a 3ra. regional podem guanyar a equips de 2a i a com són SALLISTA i XILVAR.

Una cosa negativa d'aquest torneig ha estat la lesió de MIQUEL MAYORGA i de PEPE MORANTA que estaran apartats de l'equip durant 2 o 3 setmanes.

Positiu podem destacar el debut d'un altre jugador mancorí amb el MONTAURA.

Es tracta de PEDRO AMENGUAL, que ha estat cedit pel CONSTANCIA per la resta de temporada. Sens dubte un altre bon reforç, un bon jugador i una bona persona.

Per acabar amb la crònica del MONTAURA amateur volem contestar un escrit que va apareixer a la revista local de Santa Maria "COANEGRA", sense anim de revanxa.

En aquest escrit ens tracten de VANDALS, SALVATGES, que varem anar a Sta. Maria amb pla de guerra, que manco mal que guanyàrem perquè sinó els haguérem morts, que l'únic positiu va ésser la taquilla que feren (la més gran a la història del club), etc.

Els volem fer saber que de VANDALS, SALVATGES no en tenim res, MANCOR apareix dins el "ranking" dels pobles petits amb més cultura, no hem tingut cap incident amb tota la temporada i que l'únic que es clar és que nosaltres mos duguérem un jugador nostre amb un tall al coll fet per una botella de cervesa. Contestat això volem aprofitar per dir que no volem contra el SANTA MARIA, que no hem fet res per perjudicar-los i que quan venguin a Mancor per disputar la lligueta seran molt ben tractats. D'això en podeu estar ben segurs, i li quedarà demostrat al qui pensa tan malament que anava totalment equivocat.

Amb aquesta crònica acabam i desitjam que no es tornin produir els incidents de Santa Maria.

Endavant MONTAURA i a aconseguir el Campionat.

L'EQUIP D'ALEVINS DEL MONTAURA

Els alevins del nostre club continuen oferint-nos uns molt bons partits de futbol. En el torneig que estan disputant, a quatre voltes per mor del reduït nombre d'equips participants, conserven la segona plaça que ja ocupaven al finalitzar l'any passat. Aquests han estat els resultats d'enguany en partits oficials:

- 7 Gener S.Fernando 6 - Montaura 1
- 14 Gener Montaura 6 - Esp.Sa Vileta 2
- 31 Gener Montaura 4 - Son Sardina 0
- 11 Febrer R.Calvo 1 - Montaura 3
- 18 Febrer Montaura 2 - S.Fernando 2
- 25 Febrer Esp.Sa Vileta 1 - Montaura 2
- 4 Març Son Sardina 2 - Montaura 3
- 18 Març Montaura 7 - R.Calvo 0

JOAN MARTORELL VALLORI

coanegra

Número 58 - Febrer 89

AMATEUR: EL VANDALISME ARRIBA A SANTA MARIA

Efectivament, de vándals o salvatges o el que vostès li puguin dir, varen ésser els fets que varen passar a Santa Maria el dia que l'equip amateur va jugar contra el Montaura de Mancor, fins llavors segon classificat de la lliga darrera el Santa Maria.

L'espectacle donat per la tropa de Mancor va ésser deplorable. Pareixien una guarda de llops amb fam darrera la seva presa, que en aquest cas eren tan el públic, com l'àrbitre com els jugadors del Santa Maria. Insults, agressions físiques, invasió de camp i tot el que puguin imaginar. Menys mal que el Montaura va guanyar el partit en una jugada desgraciada per l'equip local, perquè pel contrari hagués estat Troia.

Sembla mentida que a les altures de segle en que estam, amb el civisme de que presumim i a la categoria en què es juga, i sobretot sabent que aquests dos equips probablement i amb tota seguretat estaren a la fase final de la lligueta per l'ascens, encara passin aquestes coses. Al futbol hi va la gent per passar una estona, encarara que n'hi ha que hi van per llançar totes les seves ires contra el primer que els faci la contrària com així va succeir aquest diumenge. En tot això, i per més «recochineu», la federació sanciona al C.E. Santa Maria a pagar una multa de 10.000 pts. obrint un expedient i amb amenaça de tancament de camp en cas de què torni passar una cosa similar, quan veritablement els qui haurien d'ésser sancionats són els del Montaura, ja que els agressors invasors, i portadors de la violència varen ésser ells. Pareix ésser que ja no recorden que dit poble va ésser sancionat a perpetuïtat i es passaren vint anys sense poder haver-hi futbol regional a Mancor.

Passant al tema esportiu, hem de dir que el Santa Maria ha tornat recuperar el liderat després de l'ensopagada del Montaura a Alcúdia. Per altra banda, i com a cosa positiva, cal dir que el dia del Montaura es va recaptar la major taquilla en la història del club. Pareix ésser que la mateixa superà les 100.000 pts. de llarg. Al menys una cosa positiva hi va haver.

EDITORIAL DE LA PREMSA FORANA (*)

CABRERA LLIURE

Fa ja uns anys diversos grups i organitzacions de caire ecologista varen dur a terme una campanya de sensibilització de l'opinió pública i, al mateix temps, una batalla legal a fins i afectes d'aconseguir que Sa Dragonera no fos urbanitzada. La incomprensió i el desinterès de l'Administració i el desinterès general versu la defensa del nostre patrimoni mediambiental foren vençuts per la tenacitat dels qui tenien la raó del seu costat. La raó legal se'ls donaria també amb el temps. Avui, patrimoni del Consell Insular de Mallorca, o, la mateixa cosa, patrimoni de tots els mallorquins, Sa Dragonera resta per a sempre lliure de la possibilitat de ser alterada i destruïda per l'ambició i en profit d'uns pocs.

A l'altre extrem de l'illa, un petit arxipèlag, Cabrera, està en aquests moments pendent d'importants decisions polítiques que hauran de determinar el seu futur; unes decisions que no pareixen fàcils donat que s'estan debatent distints graus de protecció i no es pot tenir encara la certesa que les decisions que es prendran resultin les més adequades i convenients. Encara que la història de Cabrera és molt diferent a la de Sa Dragonera.

Afectada per a fins militars l'illa ha romàs vigilada i protegida per un petit destacament que, és ben cert, no ha alterat substancialment el medi ambient. Per contra ha hagut de suportar unes maniobres militars que fa temps són fortament rebutjades. Així i tot no ha planejat sobre l'illa el fantasma de la urbanització i resta pràcticament intacta essent l'últim reducte d'aquesta natura que ens queda.

Com s'ha de fer per protegir Cabrera en el futur? Aquest n'és el gran debat. El Govern de Madrid pretén que Cabrera quedi en mans de l'Exèrcit, continuant amb unes maniobres militars encara que renunciant a l'ús del

foc real. En aquest sentit està arrossegant a un ximple PSOE, en contra d'anteriors posicionaments i a un feble Govern Autònom que, a canvi de no se sap molt bé quina casta de contrapartides, pareix disposat a donar el seu plàcet als desitjos d'un distant i poc sensible poder central. Al marge d'aquestes intencions hi ha una Proposició de Llei Orgànica, el Congrés dels Diputats, aprovada per unanimitat per Parlament de Balears que pretén que Cabrera sigui en el futur Parc Nacional Marí-Terrestre i Reserva Integral, el més alt grau de protecció que es pot aconseguir per un àrea natural sota control i administració de l'Estat. Però aquest assumpte fins i tot abans de ser debatut pareix que no arribarà a bon terme. Restaria encara una tercera possibilitat com és declarar Cabrera Parc Nacional per la Comunitat Autònoma, encara que no pareix que s'empri aquesta via legislativa.

El Parlament de Balears és sobirà i competent per a pendre decisions que afecten la integritat del seu territori i el Parlament espanyol hauria de respectar-les escrupolosament. Seria de desitjar per tant, ara que encara som a temps d'evitar un atropell a la sobirania popular de les illes, que l'acció política dels partits amb representació parlamentària a Balears i a Madrid foren conseqüents amb els seus propis actes i del Parlament de l'Estat emanara la desitjable declaració de Parc Nacional per a Cabrera. Altres decisions foren un frau i a la vegada un desbarat imperdonable.

Cabrera, com abans la Dragonera, s'ha de veure lliure per a sempre de la degradació i la destrucció.

***Aprobat per unanimitat a l'Assemblea realitzada a Marratxí el diumenge 5 de març.**

PER LLEPAR-SE ELS DITS

LA SAMFAINA

És una classe de sofrit típic a Catalunya, però a mig cuire. En oli o saïm s'hi sofregeix una mica de ceba tallada pel llarg; abans d'enrossir-se, s'hi tiren pebre mig vermell o verds, en trossos de dos o tres centímetres; després de vuit minuts de cuire, s'hi afegeixen trossos igual d'albergínia, que abans s'hauran tingut en l'escorredora, amb una mica de sal perquè tregui suc; després a trossos grossos la tomàtiga; quan no és temps d'albergínia, es suprimeix o substitueix per carabassó. El pebre del temps pot substituir-se amb pebres de conserva.

Així com el sofrit es fa quasi sempre abans de tirar-hi la vianda, la samfaina es fa després, damunt de la vianda prèviament rostida. No hi ha necessitat de treure-la de l'atuell on s'ha rostit o sofregit. A vegades es suprimeix la ceba o l'albergínia, com a variació de la fórmula, segons el plat en qüestió.

Ingredients per a sis persones:

Ceba: de 200 a 300 grams.
Pebres: 2 o 3, segons tamany.
Albergínia: una de tamany regular.
Tomàtiga: de 150 a 400 grams.

EN JOAN

AMB SOBRASSADA I VI, TOT ÉS BO DE SOFRIR.

Imatges d'ahir

Ja ha passat Pasqua i els mancorins hem tornat a pujar, el dimarts següent, a Santa Llúcia. Encara aquí a Mancor som molts els que consideram que si no celebrem la Tercera Festa amb la romeria al nostre Santuari no és una Pasqua completa. Si be és ver que els selvatgints, que allà per l'any 1617, prometen solemnement venir a Santa Llúcia per aquesta diada, ara ja no venen, nosaltres no volem que tan antiga tradició es perdi.

Pot ésser, que passats més de cinquanta anys, alguns dels joves que enguany hi han pujat puguin mirar amb nostàlgia alguna fotografia que s'hi han fet. Com aquest grup que quan en Nofre Rosselló "Vic" el retratà, a l'any 1934, es trobava a la flor de la joventut. Són, d'esquerra a dreta al darrera, Margaritín Martín Sintes, Joan Vallori "Mameta", Margalida Morro "Prim", Francesca Mateu "Xorca", Benvinguda Martín Sintes, i al davant Maria de Sineu, ara viuda d'en Nofre "Prim", Catalina Fontanet "Rata" i Catalina Sampol "Balaguera".

Biel de Son Nadal.